

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Octogesim[us] ar. de vitio murmurationis [et] detractationis. Un[...] [...] murmur: [et] q[ui]d est. Authoritates multe [con] hoc vitiuz. exempla patrum [et] originalia sanctoru[m]. De pena ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

alieno pfectu deficiunt: aliena letitia corabescit. Poeta.
 Inuidus alterius rebus marcescit opimis.
 Inuidus inuidia corroditur intus et extra.
 Inuidus inuidia nihil est: que proximus ipsum
 Turbo: sem rodit exercitatus suum.
 Inuidus moritur de bono odore: sicut bufones venenati
 de odore vinee florentis. sicut dicitur de Juda murmuran-
 te de quo odore odoreifero Magdalene. Jo. xij. Inuidi alie-
 num profectum reputat sibi danti. vnde Judei inuidi dicitur
 Jo. xij. Videtis quia nihil preciamus. ecce mundus totus
 post te vadit. Paruulum occidit inuidia. Job. v. Vis inui-
 dus inquam vilius minor est illo cui inuidet. Miser est in-
 uidus: sola sibi miseria placet. Unde dicit. Sola miseria
 caret inuidia. Seneca. Et in inuidia in oibus locis oculos
 et aures haberet: vt de oim profectibus roquerent. Idē.
 Quarta sunt felicitium hominum gaudia: tati sunt genitus in-
 uidos. Pueredo ossium inuidia. Prouer. xiiii. Legitur de
 quodā rege qui cōcessit cuidam inuidio et cuidā auaro mu-
 nus quōd peteret: ita quod bonū illius qui postertus peteret du-
 plicaretur. Quumque differētibus ipsis peteret: rex iussisset
 inuidio vt prius peteret: petijt vt erueret sibi vnus oculus:
 volēs quod proximo erueretur ambo. noluit enim petere ali-
 quod bonū: ne proximus acciperet duplicatū. Aufert autē
 hominū inuidia societate bono: ecclesie. ps. cxviii. Parti-
 ceptus ego sum oim timentium te. Aufert proximum de cuius
 prosperitate dolo: et cuius esset particeps si gauderet. Inui-
 do de sancto viro: e. Supbia aufert mihi deū: inuidia pri-
 mi: ira me ipsum. Aufert etiā sapiētiam. Sap. vi. Neque cū
 inuidia tabescit iher habebat. et Sap. vii. Quam sine su-
 erione didici: sine inuidia cōmunicō. Inuidia demonium
 est meridianum: verat hominē in die. In cōsideratione
 prosperitatis aliene. Job. v. Per diē parit tenebras. Bes-
 go. Mens inuidi quā de alieno bono affligit: quasi de ra-
 dio lucis obscuratur. vnde Gen. xxxvii. Somnū Joseph
 quōd erat prosperitatis indicium: inuidie et odij fomētē ministra-
 uit. Ite est demoniū tacitū: quia in occulto detrahit. Eccl. x.
 Si modo dat serpens in silentio: nihil eo min⁹ qui occulte
 detrahit. Ite lente verat et nō cū iperu. vt cōparat Eme. i.
 inferno: que seipsam cōsumit lente. Unde quidam.
 Non aliud nisi se valer ardens Etna cremare.
 Sic se non alios inuidus igne coquit. Poeta.
 Lūo: iners vitium mores non surgit in alto.
 Item Jo. cassi. In collatione piamonis. Sciendū est inui-
 die modū difficilīus ad medelā quā cetera vitia peruenire.
 Nā cum que semel veneni sui peste corruerit: pene dices
 tim carere remedio. Ipa nāq̄ est lues de qua dicit Ibiere.
 viii. Ecce ego mita vobis serpētes regulos quibus nō est
 incantatio: et mordebūt vos. Sicut em̄ ille lucifer q̄ prius
 eiusdē mali peste corruptus est: et post eū Layn nec mede-
 lam penitētie nec fomētū vllius curationis admisit: ita et
 q̄ qui nō dem se percutiēdos moribus tradiderunt: omnē
 opem sancti incantato: is excludūt: quōd vtiq̄ nō culpa
 eorū quibus inuidēt: sed prosperitate cruciatur: erubescētēs
 ipam prode veritate extrinsecus sibi quōsdā superfluas
 et ineptas causas offensionis inquirūt. quoz quod omnimo
 de false sunt yana curatio est: quā illud moriferū vīr⁹ quōd
 nō vult prode lateat in medullis. Nam vsq̄ ad deo incu-
 rabilis est ista pernicios: vt blādinētis exasperetur: infes-
 tur obsequijs: muneribus irritetur: quod nihil sustinet zelus:
 vt ait Salomon Prouerb. vi. in si. per alia verba. Quāto
 em̄ amplius alius aut humilitatis subiectione aut pacien-
 tie virtute aut munificētie laude profecerit: tāto inuidus
 maioribus inuidie stimulis incitat: qui non nisi ruinā aut
 mortem eius cui inuidet concupiscit. sicut in fratribus Jo-
 seph apparet. Gen. xxxvii. Lūctis ergo vīr⁹ pnciosiorē
 atq̄ ad purgandū difficiliorē esse cōstat inuidiam: quia
 ipsis remedijs quibus reliqua extrinquantur. accenditur.
 Nam verbi gratia: qui damnū sibi illarum dolo: largis
 tatis cōpensatione curatur. Qui de illara indignatur in-
 iuria: humili satisfactione placat. Quid illi facies qui hoc

ipso magis quod te humiliozem ac benigniozem sentit: offen-
 ditur: Quis autem est qui se vt satisfaciā inuidenti: a bo-
 nis corruere: aut a prosperis alienari: aut calamitate ali-
 qua opter inuolui: Inuidus autem non aduersus hoīem
 sed plane aduersus deū blasphemus extollitur: qui in fra-
 tre nihil aliud nisi bonum meritum carpens: nō hominis
 culpam: sed dei tantū iudicia reprehendit. Hec ergo est il-
 la sursum geminans amaritudinis radix: que se erigens
 ad superna in contumeliam ipsius qui bona homini con-
 fert tendit auctoritas. Imploremus ergo diuinū auxiliū ne
 isto suo visu et motu nos interimat basiliē. hucuscq̄ Dia-
 mon. Ista inuidia est oculus nequā. de q̄ Mar. xx. An o-
 culus tuus nequā est: quia ego bonus sum? Remig⁹. Judei
 malum habebant oculum: quia de salute gentiū dolebāt.
 Nō simus inuicem inuidēs. Gala. vi. vbi Augu. Quum
 per commune vitium antiqui hostia virus humano cordi
 infundatur: in zelo inuidie tota viscera serpens concutit:
 et in hac imprimēda malitia quasi pestē vomit. Ex hoc pa-
 ter quod hoc vitium venenatissimum est atq̄ pestiferum. vni-
 de Sap. iiii. Fascinatio nugacitatis obscurat bona. Fasci-
 natio (sicut ait cantor Parisiensis) est visio radij visibilis
 procedentis ex corde inuidientis: et infantem quem respic-
 cit ad nauseam cogentis vt cibum retinere nō possit. Vni-
 de inuidus grece fascinator dicitur. Ibi dem dicit Lypria-
 nus. Iste zelus modū non habet: permanens fugiter sine
 fine: quum alia vi finiatur. Ecce quod vitium istud perpetuū
 est. durat enim actus eius eriant in inferno. Unde et dam-
 nari perpetuo sanctos videbunt in gloria: vt ex hoc inui-
 dia amplius torqueantur. vnde super illud Mar. xxi. Et
 strido: dērum. Gualfre. Quid enim strido: dentium: nisi
 ire furoris nequitiē malignitatis et inuidie supplicium: si
 quidem (vt ego arbitror) nullum tormētum erit grauius
 malis: quā malitia cordis et iniquitas ipsa peruersissime vo-
 luntatis. Nimirum sicut passiones oēs patiētia subleuat:
 sic imparitētia quaslibet leues aggrauat. et Seneca. Quā-
 to ille cui inuidet successu meliorē profecerit: tāto inuidus
 in maius incendium liuoris ignibus inardescit. In quo pa-
 ter quod hoc vitium infelicissimū est: quia de radio lucis occe-
 datur: de bono odore morit. et de sacra vnc. vnicō. s. ad
 exhibendum. ibi. Alijs. Simuldis et malignis odor mortis
 in moxrem de melioratione alterius detegitur. Sequis
 tur in Seneca. Hinc totius vultus: minas aspectus: pal-
 lo: in facie: in labijs tremor: strido: in dentibus: verba ra-
 bida: et effrenata conuicia: et manus ad violētiam prom-
 pra: et si gladio interim vacua: odio ramen furiate mentis
 armata. Ecce quod deforme et turpe est hoc vitium. Seneca.
 Qualem putas esse animā: cuius exterior: imago tam fe-
 da est? Hec inuidia eiecit Adā de paradiso. occidit Abel.
 Joseph vēdidit. Dauid persecuta est. Christum tradidit.
 de hoc conco. s. ver. charitas. et sicut ait L. ysofsto. vniuer-
 sum orbem terrarum lesit. Hec in canone vocatur zelus
 amaritudinis. rvi. q. s. sunt nonnulli. et de offi. custo. c. ij. in
 fine. Sapiens. Nihil sustinet zelus. i. inuidia. Inuidia est
 communiter inter pares. ff. de lega. iij. legatis seruis. s. or-
 naticibus. xlii. q. vii. quod autem. C. Peccato inui-
 die deiectus fuit diabolus de celo: dicit canon. xix. dist. ses-
 cūdū. et de eius inuidia. rvi. q. ij. v. i. Aliquoties inuidia
 ponitur pro extollentia: quod de ea nascitur. vt legitur et nos-
 tatur. xlii. q. s. quoniam vetus. ibi. (satiscat (als facescat)
 inuidia Romani culminis. et in glos. i. extollentia. De in-
 uidia episcopo: um. xcv. dist. ecce. ibi. Nemo hic episcopoꝝ
 inuidia diabolice rērationis it: status irascatur: si plebens
 interdum exho: rētur presbyteri et. et. c. esto subiectus. ibi.
 Pessime consuetudinis est in quibusdam ecclesijs: tacere
 presbyteros: et presentibus episcopis non loqui: quasi eis
 inuideat: aut eos dedignetur audire. Hec inuidia in inte-
 rioribus medullis est recondita. vt dicit. s. synodus. de pe-
 ni. dist. ij. c. Clericus in vitio inuidie permanēs nō debet
 promoveri. xlvj. dist. clericus in Mens.

Articulus. lxx.
 Z: iij

Mur-
mura-
tio,

Quid vitium pestife

rum religioſorum huius temporis eſt inur-
muratio & detractio. Dicit autem murmuratio
vel detractio vel murmur finitio. In
deriuatiōib⁹ a mutio mutis. ſit. i. mur-
muro. ſas. Item murmur de murus. ra. tum. de mugio mu-
gis more iunctorum que mugiūt. Murmuratio verbale eſt
de murmuro murmuratio. Submurmuratio vel ſufurratio
eſt latēs murmuratio. p̄. xl. Aduerſus me ſufurrabat oēs
ſinici mei. i. tacite murmurabant. Et inde ſufurro. as. Et
inde hic ſufurro. ri. et ſufurro. onis. Judicare eſt incerta
et dubia condēnare. r̄. q. ſ. incerta. vel male interp̄. etari.
et de reg. iur. cū in cōſeplatione. Muſſitare more mutōiū
nō aperte murmurare: ſed vel p̄ ſigna vel inter dentes vel
nō integre vel clare cum murmure cōqueri. Detrahēre eſt
poſt do: ſum alicuius maledicere et poliare auferre de al-
terius ſtatu. diffamare. defamare. infamare oia. ſ. in eodē
ſenſu. alterius famā ledere vel tollere. ſ. q. v. habet hoc. et
q. vij. accuſario. ſ. r. c. ſ. qui. Derogare. maledicere. detrahe-
re. vel diminuere in parte nō in toto. Bilinguis qui duas
bus linguis loquitur. et dicuntur bilingues fallaces et du-
plices: qui aliud habent in corde. aliud in lingua. p̄. In
corde & corde locuti ſunt. Vel inſtabiles: qui nunc habent
hoc in lingua nūc aliud. Ariſto. Alexandro. Cōſulto: p̄. o.
cerū ſeruos p̄tēne bilingues. Criminato: a crīminor. aris.
crīminis falſus impoſitō. ſ. q. v. mādaſtis. r. q. vij. ſacerdo-
tes. ſ. cū. c. ſeq. Inguiritio in deriuatiōib⁹. ad modū mu-
torum. vel elle loqui vel nō audere: & eſt p̄ op̄ie mutōi: vel
loqui nō auderium. vnde L̄ro. xv. ſ. ſ. Muſſitatis contra
nos. Et infra. Nec eſt p̄ra nos eſt murmur: ſ. cōtra dñm.
Et infra. Auduit eſt dñs murmur veſtrū. Et infra. Audis
ui murmuratiōē filioꝝ iſrael. et L̄ro. xv. ſ. ſ. Jurgat⁹ cō-
tra Moꝝſen r̄. c. Et infra. Et murmurat⁹ p̄ra Moꝝſen.
Jo. vi. Nolite murmurare ad hūc. Et dicit hoc murmur
vel hic murmur. ſ. vnde Jo. vij. illud. Et murmur multus
de eo erat in turba. Eſt autē murmur oblocutio in debito
modo facta cōtra deū vel factū alicuius. cōtra quod vitium
ſap. ſ. Luſtodite vos a murmuratiōe. ſ. ad L̄o. x. Neq̄
murmuraueritis. Phil. ſ. Omnia autē facite ſine murmur-
ationibus. ſ. Per. i. ſ. Sine murmuratiōe. Chriſt⁹ quaſi
agnus obmutuit. ſ. ſ. L̄ra eccleſia de ſanctis marty-
rib⁹. Nō murmur reſonat nō querimonia: ſed cor. de taci-
to mens bene conſcia cōſeruat patientiā. qd eſt cōtra mur-
murates cor. de licet nō ore. ſap. xv. ſ. Propter hō ſine
querela. Luc. ſ. de Zacharia & Iſelisabeth. Erant ſine que-
rela. De punitione ſoroꝝ Moꝝſi murmurantis & Moꝝ-
ſen. Nume. xij. ſ. q. vij. ſ. Irē obſicitur. in p̄. De punitiōe
filioꝝ iſrael murmurantium. Nume. xj. xij. r. xv. Leuit. xij.
Non eris criminato: nec ſufurro in populis. ad Roma. ſ.
ſufurrones detractores. Mar. xx. Murmurabat aduer-
ſus r̄. Murmur inuidioſitat. Greg. Celoz regnū nullus
qui murmurat accipit. nullus qui accipit murmurare p̄r.
Iude. ſ. Iſi ſunt murmuratores queruloſi. Luc. vij. Et in-
fra. Ait intra ſe dicens. hic murmur ſupbie r̄. Jo. xij. Qua-
re hoc ynguētū r̄. murmur eſt auaritiē. Nume. iij. Quid
eſt murmur populi. hoc eſt murmur impatentiē. Eſt mur-
mur zeli & bone cōſciētiē: qñ aliquis cōtra illud qd eſt con-
tra deū murmurat: & diſplicentiā oſtēdit. qd figurat Nume-
ri. xij. in aſina que locuta eſt contra Balaā. ſ. q. vij. ſecuti.
Irē Eccl. xxij. Vir prudēs & diſciplinatus nō murmurat.
Murmurare de tēpore p̄ra deū imp̄i eſt: qui ip̄m diſpo-
nit vt vult. Legit de quodā eremita q̄ ſeminauit olera: q̄
videns pluuiā neceſſariā eis. petiit a deo: & habuit: & rur-
ſum ſerenitatē: & habuit. et tale tēpus dedit ei deus quale
voluit. et tñ olus de terra nō exiuit. qui credēs defectū eſſe
olerū. Auſtinuit patiēter: ſed quū ad domū alterius erem-
ite declinaſſet: et ibi olera pulcherrima vidiffet: multū ad-
mirat⁹ narrauit illud qd tñ acciderat. L̄ui eremita reſpō-
dit. Merito accidit tibi: q̄ putabas te ſapientiōē deo: qui

ei indicabas quid facere deberet. ſertur etiā de quodam
agricola q̄ ſemp habere vberiores fruct⁹ q̄ alii: qui quū
requireret quare hoc eſſet: r̄. dicit. Non eſt mirū ſi fruct⁹ ba-
beo bonos: q̄ ſemp habeo tale tēpus quale volo. Super
quo verbo quum boies miraretur & requireret quemodo
hoc poſſet eſſe: r̄. dicit. Ego nūq̄ volo aliud tēpus q̄ deo ve-
lit. vnde quū tale ſit tēpus quale deus vult: ſemp tēp⁹ ha-
beo quale volo. In magna pace erat iſte & abūdiā r̄. po-
raliū. Quū artiſtes ita offendi ſolēt qñ repehēdūt in
operibus in quibus periti ſunt: nō eſt mirū ſi deo offēdas
tur qñ in ſuis operibus a quibuscūq̄ diſiudicatur. Irē nec
de p̄ſperitate maloz nec de depreſſione honoroz murmurā-
dū eſt. ſicut dicitur Job. xij. Quare imp̄i viuūt ſublean-
ti ſunt cōſortariq̄ diuitiū: ſ. Hier. xij. in p̄. Quare via iu-
p̄ioꝝ p̄ſperat: bene eſt oibus qui p̄uaricantur: et inique
agūt: p̄. r̄. vide etiā p̄. lxxij. Eſt quoq̄ peccōs dñe r̄.
Abachuc. Quare reſpicis cōrēptōes r̄. Malach. vii.
Tanus eſt qui ſeruit deo. Sed ſicut fidelis medicus egro
deſperato concedit oia que appetit: egro vero de cuius ſa-
lute ſpem habet multa negat: & amara dat. ſic deo abūdiā-
tiam tēporalē quibus debet tribui: vt ſi qua bona egerit
mūdo: mercede recipiāt. r̄. q. ſ. qui. quilibet. Grego. Sicut
ceſſus tēpo: alii eterne reprobatōis eſt iudiciū. Quā-
dā vituli in paſcuſ relinquitur. ſeruā dū iugo p̄m̄imur.
malī per amena p̄ata ad foueam: boni per aſpera. Mar.
vij. & Luc. xij. Arca eſt via r̄. veniūt ad patriā. Viam
la pene patiēter portāda ſunt: quia iuſto. r̄. q. v. nec mi-
rum. dei iudicio & ordinatione proueniūt. De iſta materia
in collatione. vj. de nece ſanctoz inuenias plene in lib. col-
lationū Jo. caſſi. & de p̄. di. ſ. quid ergo turbamur. Lau-
ſtrales ſepe murmurāt de malo vel pauco cibo vel potu.
murmur gule eſt. ſicut filij iſrael in deſerto. Nume. x. dixer-
es ad literā. Quis dabit nobis carnes ad veſcendū: he-
cordamur piſciū quos comedebam⁹ in egypto gratis. in-
mente veniunt nobis cu caneres et pepones porciq̄ et ce-
pe & allia. Anima noſtra arida eſt. Nil aliud reſpicit⁹ ocul-
li noſtri niſi man. Ande quū in eccleſia de iuſto canerur.
Ecce homo ſine querela verus dei cultor. de religioſo qui
loſo licite dicit. Ecce hō religioſus in apparitiōe: plene que-
rela: vtrius ſui cultor. ad literā. p̄. lvi. Si vero nō fuerint
ſaturati: & murmurabunt. vñ Moꝝſes ad dñm Nume. x.
Dñe deus audiſi clamorē populi huius: et aperit eis theſau-
rum tuū: ſontē aque viue: vt ſatiati ceſſet murmuratio cor-
rū. Hec aqua viua conſolatio eſt ſpiritus ſancti. de qua Jo.
iij. ſ. Qui biberit et aqua r̄. Et infra. Salūti in vitam
eterna. de peni. in lib. vj. etiā. de peni. diſt. ſ. c. charitas eſt
aqua. ſub. ſ. expremiſſis. Iſta qui caret: ſemp murmurat.
vnde & phariſei ſin Ambro. in cōmēratio ſup Lucā ſuper
euangeliū Mar. ix. Vidit Jeſus hoīem r̄. Animo ieiuni-
ab hac gratia cōtra Chriſtū comedentē cū peccato: ibi mur-
murabat. Atis eſt curus vinctus nō ſtridet: inunctus ſic
ira gratia vinctus nō murmurat. de qua vinctio. ſ. Jo. ſ.
et de ſacta vnc. c. vincto. ſ. ſ. Phil. iij. Quomodo deus venter
eſt r̄. Tales ad ignē tribulationis crepāt. ex quo apparet
q̄ aqua diuine gratie in eis nō eſt. Olla vacua ad ignē cre-
pat. In vitis patriū. Vidit quidā patriū in ſpiritu ſedēs ad
ineſam fratrum q̄ fratres murmurātes de cibus comede-
bāt ſtercus. Chriſtus fel et acetum habuit in cena ſua. p̄.
lxvij. Dederūt in elcā meā fel r̄. nec murmurauit. Omne
bonū clauſtri eſt par. p̄. cxliij. Par ſuper iſrael. vbi gloſ.
Omne bonū vno verbo dicit. contra monachos medicos
volentes viuere in medicina et cibariis ſanis. Bern. dñs
docet. Mar. x. Jo. xij. Luc. xij. perdere aias. Galenus et
Hippocrates ſaluare. cuius philo potius acquieſcas: aut
cuius via eſſe diſcipulus? Puta te queſo monachū: nō me-
dicum. nō de complexiōe iudicā dūm: ſed de p̄. oſſione.
Item qui murmurat cōtra p̄latū: murmurat cōtra deū.
L̄ro. xv. Non contra me eſt murmur: ſed contra dñm. dicit
Moꝝſes Nūe. xij. Eſt quoq̄ multitudo hec peſſima mur-
murat contra me: Grego. Ille ſolus de ſtagello murmurat

rar: qui animū percussiois signorat. Tumultus murmurā-
 tum nō audietur. Sap. i. Pena murmurantiū extermina-
 tio est a celo. s. loz. r. Neq. murmuraueritis ꝛc. Et infra. Et
 perierūt ab exterminatore. I. a diabolo qui ponit homines
 extra terminos vite eterne. Octaua synodus. Alienus sit
 a fratri unitate qui murmurat: et opus eius. i. oratio vel
 oblatio fm glōs. abijciat q. murmurans exriterit. ꝛc. dist.
 alieus. Dicit fener. De in peccatore in sustinet deus: mur-
 murantē autē diu sustinere nō pōt. Dicebat frater Egidius
 cuidā fratri de obediētia sibi data murmurāti. quanto pl⁹
 murmurat: plus te oneras ꝛ grauas. Propriū est inuido
 rum murmurare ꝛ detrahere: q. nullus inuidus diligit. et
 nullus qui murmurat aut detrahit. diligit. q. qui diligit:
 in occulto delictū corrigit. fm forinā euangelicā. Si pecca-
 uerit in te frater tuus ꝛc. Mat. xviii. si. q. i. si peccauerit. et
 de iudi. nouit. Nec est pro dōto: sed corrector. vt in preal. c.
 si peccauerit. C. Sequitur de detractione quorūdam relis-
 giosoz. et alioz. Sōm Hugui. in deriuationib⁹. in fra. r. in
 ditione traho. Detrahere est post dorsum alicuius male
 dicere. Dicit abbas Peñen. Si peccauerit homo: nega-
 uerit: ne arguas eū: q. ita est p. opōsitū eius. Si autē dix-
 ris ei. Ne traheris frater. si nō peccasti: nō pecces. tūc cō-
 fortas eū ad penitentiā. Dicit fener. Si uideris quē peccā-
 rem: mitteas culpā in eo: sed in illū qui impugnat eū: di-
 cens. Ne mihi: q. sicut iste nolēs victus est: sic ꝛ ego. ꝛ plā-
 ge et inquire dei solatiū. Nemo em̄ vult peccare: sed om̄s
 decipitur. ait L. Iunacius in gradu. r. de detractione. Et Ju-
 de tamen peccatū volūtariū est. ry. q. i. s. i. Timo. anachor-
 ita dedit consiliū cuidā abbati q. expelleret quēdam mo-
 nachū. quum ille fuisset expulsi: tentatio venit super Zi-
 mo. et quum ploraret in conspectu dei: et diceret. Peccauit
 miserere mei. venit ad eū vōz dicens. Timo. ideo q. tibi
 venit: quia fratrem tuum in tēpore tentationis desperasti.
 Sōm glōs. postea de peni. dist. i. homicidiorū. que incipit
 detractiones. Detrahere est bona que a deo sunt alicui col-
 lata: negare vel inuerrere: vt si quis dicat sapientē sapien-
 tiā nō habere: vel castum castitatem: vel ea que bono zelo
 sunt in uertendo: asserere malo zelo vel spiritu malo fieri:
 sicut iudei christū dicebant. Luc. vi. et Mat. xii. in belze-
 bub demonia eijcere. ry. dist. s. i. Et quid est peccatum in
 spiritu sanctū: q. qd est spiritus sancti: maligno spiritui at-
 tribuunt. huc glōs. Anacletus papa. vj. q. i. detractiones.
 Detractiones sunt qui doctor vitā mo: elq. corrumpunt: nō
 qui substantias alioz: prediaq. diripiunt. Dicit quidā lau-
 dari cupiens. Viruperare caue. Ipsi em̄ ea que extra nos
 sunt. Bern. Vere diuinit nō sunt opes: sed virtutes quas
 consuetū secum parat: vt in perpetuū diues fiat. licet nos
 tra sint: auferunt. Nostri quoq. detractiones ꝛ mo: corru-
 ptio: nos: siue qui aduersus nos armantur. s. detras-
 tendo: pprie nos ipsos decipiūt. C. Notā dum autē q. de-
 tracto: diminiūt famā alicuius qñq. directe: qñq. indire-
 ctē. Et directe quidem qua dupliciter. Vno modo quādo
 falsum imponit alteri. Sōdo modo quē peccatū auget suis
 verbis. Tertio quādo occultū reuelat. si. q. i. si peccauerit.
 Quarto qñ id qd est de se bonum: dicit mala intēione fa-
 ctū. In directe autē vel negando bonū alterius: vel bonū
 malitiose reticēdo. fm Tho. vnde Hiliberus. Si quis ras-
 pacitas: quū verā alterius gloriā et in mendacio nō corru-
 ptis: silentio preteris. Lino: em̄ priuata excellentiam sem-
 per cogitat: alienā obscurat. Prouer. xiiij. Qui detrahit ali-
 qui: et ipse in furtū obligat. Si dicat detractor. Pro cha-
 ritate detraho. Dic illi. L. es a tali charitate. Si dicat. Dis-
 ligo. oia p. eo latēre: ꝛ virū nō impo: peres: neq. maledi-
 cas. Iste modus charitatis acceptus est apud deus. Et id
 peccatē publice: et penitentiā occulte: et que fornicatorem
 iudicauit: castum coram deo inueni. Et si in ipso exitu alis
 quem videris offendēre: neq. tu iudices ipm̄. Incertū est
 enim hōibus iudiciū dei. L. Iunacius. Jre. v. q. i. summa ini-
 quitas. Summa iniquitas est fratres detrahēre et accusa-
 re. vñ scriptū est. i. Jo. iij. Omnis qui detrahit fratri suo:

homicida est. et omnis homicida nō habet partē in regno
 christi ꝛ dei. De detractoribus dicit Hiero. Lingua detra-
 ctōz bestias ferocitate. volucres velocitate. serpentes viru-
 lētia precellit. et Augu. cōtra Detractores. Ante te est equi-
 tas: ante te est iniquitas. vnam linguā habes: quo vis ver-
 tis eā. cur vertis eā ad iniquitatē et nō ad equitatē? Tēn-
 tri tuo non das cibos amaritudinis: tue lingue cibos ini-
 quitatis. Sicut eligis quo vescaris: sic elige quid loqua-
 ris. Isidorus. Detractio graue pctm̄ est: grauis dānario.
 Et nota q. detractores nō admittuntur ad accusationē epī-
 scopoz. in. q. iij. detractores. pl. vj. dist. accusatores. glōs. Id
 est detractores. Nūq. reueraris apud te primo detrahen-
 tem. magis vero dices ad eum. Quiesce frater: ego quoti-
 die in peioribus offendo: ꝛ quomodo illi valeo iudicare?
 et in hoc reipsum et proximū sanas. Via remissionū offen-
 sionum breuis est nō iudicare. quia ait dñs. Nolite iudica-
 re: et non iudicabimini. Luc. vi. et Mat. vij. Limacus de
 istis. ad Rom. i. Detractores deo odibiles. ꝛ in ps. r. Qui
 que perfecisti destruxerunt. i. bona opera que deus pficit:
 destruit in alijs quantum in eis est. de hoc. v. q. v. qui am-
 bulat. Qui ambulat fraudulenter: reuelat arcana. qui autē
 tem fidelis est: celat amici commissum. Prouer. xi. Tali des-
 lato: lingua est capulada. v. q. vj. Delato: autem lingua
 capuletur ꝛc. Item nota q. detrahēre consistit in adni-
 hilando vel diminuēdo bonū alterius. Unde Ibaymo dicit.
 Detrahēre est alioz bona inuerrere vel negare. Eccl. i. r.
 Bona in mala conuertēs infidatur: ꝛ in electis imponer
 maculā. Et sic Detractio est reuelatio defectus absentis
 proximi: facta alicui vt ipsum in bono mino: em̄ existimet.
 Et fm istas duas notificationes distinguuntur sex species
 detractionis: tres fm priuā: et tres fm secundam. Prime
 sumuntur respectu boni. Sōdo tres respectu mali. Respe-
 ctu boni quū quis negat bonū alterius: aut tacet vbi non
 debet: aut inuerrit. Respectu mali: quum reuelat vbi non
 debet alterius peccatū: aut aggrauat: aut fingit quod nō
 est. Contigit fratri culpa in cenobio: ꝛ dum a ceteris in cre-
 paretur: profectus est ad Antonium. et adsecuti sunt eum
 fratres: volentes eū reducere: ceperunt exprobare ei: il-
 le vero se fecisse culpam denegabat. inuērus est ibi abbas
 Paphuntius cui nomē erat Lelphrias qui talē retulit au-
 dita fratrum questione parabolam. Et dicit. In ripa
 fluminis hominem vsq. ad genua in limo demersum. Ge-
 nētes autē quidam vt eū pot: recta manu extraherēt: vsq.
 ad collū demerserunt. Tunc Antonius de Paphuntio di-
 cit. Ecce homo q. pot animas ex veritate saluare. Quo ser-
 mone illi fratres cōpūcti agētes penitentiā eū qui discesse-
 rat. ad cenobiū reuocarunt. C. Sed hic quero quali-
 ter restituat quis famā ei qui ex verbis suis in ea lesus est:
 Ablare fame dicitur
 quod resti-
 tuēdum.
 Dic q. aliquis potest alicui tripliciter famā auferre. Vno
 modo verū dicendo et iniuste: puta quum aliquis crimē alis
 cuius prodit ordine seruato: et tunc nō tenetur ad restitu-
 tionem fame. si. q. i. in priuatis. a Iulio cōtrario. vsq. ad. s. se
 quen. Alio modo falsum dicendo et iniuste. et tunc tenetur
 famam restituere cōfite: do se falsum dixisse. Tertio modo
 verum dicendo sed iniuste. puta quū aliquis prodit crimē
 alterius contra ordinem debitum: et tenetur tunc ad resti-
 tutionē quantū potest. sine mendacio tamē: vt pote q. dis-
 cit se male dixisse: vel q. cum iniuste diffamauit: vel si non
 possit famam restituere: debet ei aliter recompensare sicut
 in alijs iniurijs. fm Tho. Dic adde quod scriptū. s. in hac
 scōa parte in. s. sed vt de hoc plenissime. ver. obligātur. in
 ar. xlvij. Item ps. c. Detrahentē secreto proximo suo hunc
 persequer. c. iij. minimum. Item Luit. x. Nō mas-
 ledices surdo. glōs. Surdo maledicit q. absenti detrahit.
 In eodē. c. etiam dicitur. Non eris criminato: i. detractor.
 Deur. xij. Laue ne sanguinē comedas. Eccl. v. Ne appelle-
 ris futurro. Jac. iij. Nolite detrahēre alterutrum fratres
 mei: qui detrahit fratri: aut qui iudicat fratrem suū: detras-
 hit legi et iudicat legem. Jo. v. Pater non iudicat quēq.
 scz sententiam proferendo: sed omne iudiciū dedit filio.

Ser de/ tractōis species.

Ablare fame dicitur quod resti- tuēdum.

Detra- ctio.

Aliene fame po- test detra- ctio.

Z. iij

vt omnes honorificent filium: sicut honorificat patrem. i. profiteantur in eo maiestatem patri equalē: vt qui visus est infirmus et iudicatus in carne: cōferatur ei potestas iudicādi: que sit declaratiua maiestatis. Act. x. Ipse est qui cōstitutus est iudex viuoz et mortuoz. et de sum. rri. c. i. h. hec sancta. et in symbolis. Lredo. et Quicūq; vult. s. Cor. iij. Nolite ante tempus iudicare. cū ijs que ibi sunt. Bernar. Nō vsurpo mibi vel super me seruus filij potestatem. Nec me adnumero illis de quibus cōqueri ita solet. Tulerunt homines a me iudiciū. Pater nō iudicat quēq; sed omne iudiciū dedit filio: et ego mibi presumā quod nec ipse pater assūmit. Melius nolim ipse me ad stare oporet ipi: et hoz que gessi in corpore reddere rationē. et de pe. r remis. cū eo. cū nec verbū preternolat: nec subterfugit cogitatus. de hoc. ij. q. i. multi. vj. q. i. si oia. rrr. q. vlti. incerta. cū. c. seq. Roma. iij. dist. et. ij. Cor. v. Unde et detractores proprie dicuntur deo odibiles. Roma. s. q. quod est dei proprium scy iudicare et condēnare. Luc. vj. vsurpāt sibi. Unde Job. xij. Quare me persequimini sicut deus. iudicādo scy de oculis. rrr. dist. erubescat. rrr. q. v. christiana. q. amibus meis saturamini? Seneca. De te apud te mala existima: et teā maxime tracta qd in te infirmissimū senseris. Quum quidā laudaret quemdā fratrem qd malū horerer: dixit absbas Pemēn. Ille horeret mala: qui sua peccata horeret: et oēm fratrem suū beatificat. Interrogatus abbas Pemēn. quō potest homo cauere a detrahendo: respondit. Ego et proximus meus due sumus imagines. quū ergo imaginē meā respexero: et reprehēdo me inueniē frāgo fratris mei apud me venerabilis. qñ autē meā laudauerō: tūc imaginē fratris mei prauā respicio. Tūc ergo de alio nō detrahā: si semper reprehēdero in eis. Hec in vitis patrum. Ber. Noli esse aliene vite aut temerarius iudex: aut curiosus explorator. Acuti et celeres et districti rationis postro: es et delictorum proximi exactores existēs hoc vitium parium. et eo qd de suis offensionibus perfectā memoriā nondū assumpturunt. Quia em̄ nō de propiis curā gerūt: sub peccatis aliorū obligati succumbūt. Si em̄ aliquis sua mala nō distimularēt: nullius alterius de cetero curam gereret: et istis mans neq; sibi tēpus sufficere ad propiū luctū: etiā si cētum vixerit annis: atq; Jordanē totū fluiū lachrymans et suis oculis viderit procedentē. Munnurantiū et factis nantū mala argumentū hoc esse cognosce: qd doctrinas et res et negocia libenter et facile vituperant: et a spiritu odij trahunt miserā de sumneris. Bonus racinorū collector: maturos edens nihil vuarū acerbarū colligit. et habens prudentē mentē: quascūq; virtutes in alijs insperat: festinus notabit sollicitē. Inspiciē vero querelas et defectus scrutabit. de quo et dicit in ps. lxxij. Scrutati sunt iniquitates defecerūt scrutātes scrutinio. Neptuis oculis vidēs diiudica. Plerūq; et em̄ ipsi seducunt et errāt. rrv. q. i. nec aliqua. et et de proba. causam. Llimacus in. r. graudu de detractioe. Comparat detractores canes. Martb. vij. Nolite sanctum dare canibus. r. q. iij. nolite. et de simo. ca. ex diligēti. s. si. ibi. Corra larrantiū moisus. Sapientie. s. A detractioe parcite lingue. Maxime detractio cauēda in cōiuijs. Prouer. xxij. Noli esse in cōiuijs potator: nec in comestationibus eoz qui carnes cōferunt ad vescendū. glof. Carnes ad vescendū cōferre. ē in colloctioe derogationis vicissim proximoz vitia dicere. de hoc. iij. dist. conuuiua. vbi in glof. s. ponunt versus Aug. Quisquis amat dicitis absentis ro dere vitam: Hanc mensaz indignā nocēre esse sibi. Lōparat etiā detractor: serpenti. Eccles. x. Quō si mordeat serpens in silētiō te. Jaco. iij. Lingua ē inquietū malū: plena veneno mortifero. Prodito: autē quos retro mordeat absentes: pntes amare simulat. nec detrahit nisi vbi de silētiō cōfidit. Prouer. rrr. Est generatio que pro dēribus gladios habet. ps. lvi. filij eozum arma et sagitta et lingua eozū gladius acutus. de peni. dist. s. periculose. et ps. lviij. Et gladius in labijs eozū. Lōparantur tales sepulcro pa-

tenti et fetenti cōtinue. ps. v. Sepulcrū patens est gurgur eoz: inquis suis dolose agebant: iudica illos deus. qd ipsi alios iudicant. Luc. vj. Nō sentit iste fetor: iter relicto: qd omnes sunt cōmuniter detractores maxime alterutū. Ber. Vbi omnes feridi sunt: vnus fetor: minime sentitur. Sūt etiā similes Eiconice que venenatis animalibus pascitur. ps. ix. Quos maledictione pleni est. Peccatores sunt furib. vj. q. i. deretiores. Ambio. Tolerabiliores sunt: qui vestes et alia nostra bona diripiunt: qd qui famā nostrā laecerāt. qd Prouer. rrv. Melius nomen bonū qd multe dicitie. Hier. rrv. Unusquisq; carnes sui amici comedit. Unde dicit hyperitius sener. Melius est comedere carnes et bibere vinum: qd comedere vituperando carnes fratrum. Ego. Quid aliud detrahentes faciūt: nisi in puluerem sufflant: et in oculos suos terrā excitant: vt vnde plus detractionis perfiant: inde magis nihil veritatis videāt. r. q. iij. inter verba. versicu. archidiaconus. Mirū est hoc vitium detractionis quum charitate et que deus est. s. Jo. iij. et quidē ceteris acius impugnare et persequi cognoscat. Quāmodus poteris admittere. Quis qui detrahit primum quidē seipsum pro dicit vacuū charitate. inde quid aliud detrahendo intendit: nisi vt is cui detrahit veniat in odium vel cōtempnū ipis apud quos detrahitur. Et si quis dē felle imo is amari per lingue instrumentis spergere nisi amaro: nō potest. dicente dno Mar. rii. Erabit dantia cordis os loquit. Pbs. Proprium est aliena vitia cernere: r sua obliuisci. Moyses tollens secū spozā veterem plenam arena retro: et ante parū. intravit in medium fratru qui quēdam fratrem culpabilē diiudicabāt. et mirātibz illis dixit. Arena multa que ē peccata mea sunt multa et graua: que nō video. mo dica arena ante sunt peccata proximū modica: que cōtinue iudico. In vitis patrum. Solebat dicere abbas Joan. Paruā sarciā dimissimus. i. noli in seipso reprehēdere: et graud potare elegimus. i. vt nos iustificemus et alios cōdememus. Dixerunt patres. Hec est via salutis: se reprehēdere et alios excusare. Vnus patrum videns aliū peccantē dicit cū flenti. Meliū qd: sicut iste hodie peccat: sic et ego die crastino. Et monebat dicit pulum suū dicens. Quāuis aliquis te presente peccauerit: ne cōdemnes eū. sed sic apud te sit tāq; tu plus pecces eoz: quā ille sit secularis: nisi forte ptra dei blasphemauerit: quod est heresis. Dixit abbas Theodorus quidā. Si monachus reuertatur ad seculū: nō mireris: sed magis stupefiquis potuit insidias diaboli euadere. Abbas Isaacus sit expelli de cenobia fratrem negligētē. dū ergo reuertetur in desertū in cellas suas: angelus dñi stetit ante altum celle: dicens ei. Non te permitto ingredi. Et ille rogabat vt ei culpa manifestaret. Et respōdit angelus. Deus me trāsmisit dicens. Uade dic Isaac. Vbi iubeat vitramus illū fratrem qui peccauit: At ille mox dixit. Peccauit dñe: indulge mibi. Et dixit angelus. Erurge: indulge tibi deus. sed ne hoc iterū facias vt quemcūq; cōdemnes anteq; deus illū iudicet. Tulerūt em̄ homines iudiciū meū: et nō mibi illud permittunt. dicit deus. Hoc autē dicit est: qd si cōgerit de illis perfectis aliquē vel in paruo peccare: mox proditur. Hec in vitis patrum. ¶ Sic detractor: peccata quibz plenus est non videt: sed aliena. Prouer. rxiij. Cū detractoribus ne cōmisceris: qm̄ repente confurget perditio eozum. glof. ibi. Hoc specialiter vitio periclitatur totū peccatū genus humanū. quum omnia detractio sit periculosa: maxime illa que fit contra patrem carnalē vel spiritualē. vnde de maledicūto Cham in semine: qd derisit patrem. Gen. x. s. q. iij. Sit peccato Achor. versicu. Jte Cham. scos. dist. in scripturis. Eto. rrv. dñs. glof. i. sacerdotib. nō detrahet: et iterū glof. Quuz omnis detractio perniciofa sit in alijs sacerdotibus perniciosior. ij. Reg. vi. legitur de Hya percussio a domino: quia manū ad arcem extendit. Manū ad arcem ponere: est perlatum arguere: et de eo murmurare vel detrahere. ij. q. vij. s. de his. versicu. itē legitur. Ego. Multi diu vitā sacerdotū plus qd suā discuntur: in erroris

Detractio
detractio
detractio

foueam dilabunt. Magna em trabe vulneratos oculos habentes eamq; negligentes festuca tenuē in alioz oculis conspicunt etc. q. i. multi. Contra audientes detractores. Proverbio. iiii. Detrahētia labia sint procul a te. etc. xliii. Noli esse in cōiūtijs etc. r. xliii. Et detractōibus etc. etc. xliii. Septi aures tuas spinis. Berni. Detrahe re vel detrahentē audire qd̄ hoz damnabilis sit nō facis le dicitur. Berno. Nemo inuito auditoze libetē refert. v. q. i. et merito. Si deesset auditor: deesset detractor. Contra detractores etiam Job. xix. Quare persequimini me sicut de: r. carnib; meis saturamini. i. detrahēdo. Et tri plet etiam est species pestis huius: scilz aperta dissimulatio: r. replicatio. Aperta est illoz qui auide r. inuerecū de: r. sicut in bucca uenerit fetoz detractōnis emittunt. de quibus ps. v. Sepulcrū patens est etc. Seneca. Non refert an superius an inferius inuenerit. magis em superius fetet. unde tales abominabiles sunt. Prover. xliii. Abominatio hominum detractō. Dissimulatio illoz qui verecūdia quadā obumbrant: et primo pemititū suspiciat: ut magis compariendo q̄ detrahendo credantur dicere uerba. Dicitur etiā se diligere illos quibus detrahunt. dicunt etiam maligni q̄ ille cui uolunt detrahēre bonus est. r. incipiunt eum laudare. sed cauda scorpionis percipiunt: dicētes habet tamen talē defectum uel tale peccatū. Contra istos dicitur etiam. s. versu. cōparatur. Si mordeat serpens in filētio etc. Replicatio est illoz qui uerecūdan pmo aperire oculos: sed mox r. alij incipiunt ipsi ponitū bolū: r. symboli zant. r. quos. s. versu. cōparat. dixi. Noli esse etc. Sicut futurus serpens Etuā de paradiso egressus: Ita qui frastu suo detrahentē solū suoz sed audientis animā perdit. dicitur hyperitius. Euidā patri presbyter s̄ uenerat hostiā consecrare. quidā presbyterū accusauit. pater scandalizatus noluit ab eo cōmunionē recipere. discedente presbytero facta est uox ad solitariū dicens. Et subito factus in ectasid uidit lacū aureum: r. fūnez aureū: r. aquā optinā: r. quēdam lepōsum haurientē de lacu aquam r. transfundētem. quim autem uellet fener qui hauriebat bibere: non bibebat et eoq; lepōsus esset qui hauriebat. Et ecce iterū ad fenē uox dicens. Cur non bibis ex aqua hac? Qualem causam habet qui haurit: ille tantūmodo haurit: r. transfundit. Quam ergo inde reuersus fuisset fener: r. habuisset districtionē uisionis: uocauit presbyterū: et cōmunicauit ab eo sicut prius. ad hec. q. i. s. sed obicitur. c. si fuerit. cū. c. seq. vsq; ad. s. sed norandū. r. xv. q. i. c. si. Cū detractores signantur per bestias de qua danielis. vii. Bestia similis uisio in parte stetit: et tres ordines dentium in ore eius: r. sic dicebant ei. Surge: comede carnes plurimas. De tracto: est uisus uox r. uisus carnū. Et in quietus: quia affectus detractōibus nunq; quiescit: modo cū vno modo cum alio. Et in abditis morat: q; detractor: p̄ uox cōmunitur in occulto detrahit. Caput habet debile: p̄cipue nates: q; si tradicatur detractō: i. fragifia detractōne. Tres ordines dētiū habet: q; manifesta mala exaggerat: et occulta publicat: qd̄ est diffamare. Dubia in deterio: em parē interpretatur: qd̄ est p̄cipue derogare. Aperta bona que negare nō p̄t: diminuit obscurat: qd̄ est detrahe re. contra tales aures sunt sepiende spinis. i. peccatis: p̄cipue p̄cipue non audias aliena. Eccl. i. xliii. Septi aures tuas spinis. Berno. Sicut sagitta si mittat contra durā materiā nonnūq; in mitrentē reuertitur: r. vulnerat dirigentē: Ita detractor quum trisē faciem uiderit audientis: immo nec audientis quidē: sed obturantis aures suas ne audiat iudiciū sanguinis: silico contricecit: pallet uultus. heret las bñs. salua siccatur. Proverbio. xv. Ventus aquilo dissilpat pluuia. facies tristes linguā detrahentē. Contra tales Berni. aspere intonat dicens / Lingua maledica illius cui detrahit percutiens cōscientiam: et eius qui audit uulnerans charitatem secum pariter r. r. perimit. Numquid non uisera est: que tam leraliter insicuro flant? Nūquid non lancea est: que tres penetrat vno icu? Lingua (p̄.

inquit) eoz gladius acutus. de peni. dist. i. periculose. ps. cxxix. Auerūt linguas suas sicut serpentes: uenenū aspici dum sub labijs eoz. ps. ix. Lūius os maledictione plenuz est r. amaritudine r. dolo: sub lingua eius labor: et dolo. Gladius quidē est anceps immo triceps lingua detractoris. crudeli: est ipso mucrone quo latus dominicū est cōsossim. s. fodit hic quoq; corpus christi: fideles christi qui sunt ecclesia que est corpus christi mysticum. xliii. q. iii. p̄o membris. et. q. v. de liguribus. de peni. dist. i. ecclesia. De bium de memb: o neciam exanimē. i. sine anima. et in des men. fidei. de sum. tri. fodit: sed facit exanime fodiēdo. p̄p̄is quoq; nocentio: est spinis. Jo. r. r. quas illi taz sublimi capiti furo: militaris imposuit. seu etiā clauis ferreis. ps. xli. s. foderunt manus meas r. pedes meos. quos sanctissimi mis manibus r. pedibus cōsummatio iudaice iniquitatis inficit. Quare autē deus permittat detractōnes fieri: afflignatur causa a Hego. dicente. Sunt plurimi qui uita bōf no: um fo: talle amplius q̄ debent laudā. et nequa elatio de laude subepar: pennititū oiporens deus malos in obstractionē r. oburgationē p̄cipere. ut si qua culpa ab ore laudantiū i corde nascit: ab ore uiruperantiū suffocet. v. q. i. sunt plurimi. Quare etiā diabolus detractōes r. diffamationes suscitret ponit cā. h. q. v. h. hoc. h. h. p̄p̄o: iū an tiqui hostis inuidia: ut quos improboz actū perpetratio ne deo sibi resistente deicere nō ualeat: opinionēs eoz falsa ad presens simulādo dilaceret. Sedm Llimacus detractio est soboles odij: sanguisuga charitatis: foz des cordis et oneris cōnflia: r. Judas erat in medio discipuloz: la: tro uero in cho: o homicidarū: r. mirū quō in vno momen to est facta transmutatio scz larronis saluari. Luc. xliii. xv. q. v. s. presbyter. et Jude suspēsi. Dat. penulti. c. de pagi. dist. ii. sceleratio: Demones uel exhortant r. nobis suggestunt q̄ peccemus: aut peccantes dijudicare: ut p̄ferent moliantur p̄cipue: r. nos sic maculent. de peni. dist. ii. s. r. manos. ver. p̄iceps. als. est. c. h. micide. Uidi quosdā latē ter r. nō publice omnino dīra et periculosa crimina perpetrantes: r. aurumatione sue mundicie sacre ut nimis iusti. h. q. i. h. his tra. ibi. Noli esse nimis iustus. aduersus eos in stantes qui in minimis quibusdā r. publicis offendebant. Detrahēre est p̄cipue anime interitus. Judicare est irretuerens rapina dei dignitatis. Fin Llimaci. Quādamodū p̄cipue reputationis elatio: r. sine alia passione hominem habentem perdere potest: Ita r. per seipsum solū iudicare r. detrahēre existens in nobis perfecte nos perdere uolet. Et hoc ille phariseus cōdemnat. Luc. xviii. Et quia de uirio detractōnis religiosoz maxime tractauit: cauendū est religiosi predicatoribus ne in suis sermonibus et predicationibus p̄clatis ecclesiarum detrahant. et de p̄uile. et excel. religiosi. in clemē. Hū dicit Berno. ad Rusticum monachum. Non est humilitatis mee atq; mensura de ministris ecclesiarum sinistrū quippiam dicere. Dat bent illi ordinem suum r. gradū. r. q. i. s. dericatus. Zul lius. Sepius uidi graulus offendere animos auditorum eos qui aliena uita aperte. quasi dicat in specie non in genere. et de offi. iudi. ordina. si sacerdos dixerunt: q̄ eos qui commiserunt. Et hoc intelligendum est quum nominati detrahunt: uel per circumlocutionem: que uicē habeat p̄cipue nominis. arg. bo. ff. si certum peratur. l. lecta. et de testi. licet. ii. et de consangu. et affini. tua nos. alias in genere bene licet predicatori tangere uita p̄clatorum. quia contra uita quorumcumq; p̄cipue est predicandū generaliter. Et saie. lviij. Annuntia. populo meo scelera eorum: r. domui Jacob peccata eorum. Isti sunt p̄clati. Jacob interpretatur supplantator. et p̄clati p̄cipue habent uita supplantare: scilicet exemplo et doctrina ea eneruare. p̄liij. distinctio. sit recto: discretus. s. r. faciunt bene ad hec que leguntur r. notatur. viij. q. i. c. penul. r. vlti. xi. q. iij. p̄cipue. et de uo. r. vo. red. p. c. magne. s. p̄terea. Unde dominus Dat. xliii. Sup: cathedra Moysi etc. s. q. i. omnia. c. non tales. r. c. distinctio. secundum. Licet ergo

L. v

in genere qd non licet in specie. ex de offi. ordi. si sacerdos. Laeant tamē vt in locutione generali linguā refrenent: q: qui minus cōsiderate loquitur: sentiet mala. v. q. v. §. s. illud. c. liij. dist. fit recto. v. Jo. an. i. Laeant etiam fratres seminarē discordiā inter fratres: in quod deus singulariter odit. Prouer. vi. Qui cōgregare venit nō dispergere. Jo. r. xliij. q. s. qm̄ vetus. ex de baptis. c. fi. Laeant etiā ne sint bilingues. vide. s. in prin. istius. §. in additiōe que incipit Item in murmur. ver. bilinguis. sicut eoz quidā sunt. Bilingues aut sunt qui mala loquuntur in absentia: et bona in presentia. vel qui p̄cedunt q̄ bona intētiōe vel causa io ci dicunt: quū tñ intētiōem malā habeat. Prouer. xvij. Verba bilinguis quasi simplicita: et ipsa pueniunt vsq; ad interiora v̄tris. ps. liij. Mollii sunt sermones suos sup olei: et ipsi sunt iacula. Tales maledicti sunt. Eccl. xxvij. Sufurro et bilinguis maledictus: multos em̄ turbāt pacē habētes. Lingua tertia multos cōmouit. c. s. ad Timo. iij. Diacones similiter pudicos: non bilingues.

Articulus lxxxi.

De vitia quorūdam

Oriosa verba q̄ sunt.

dam religiosorū presentis temporis sunt verba oriosa: multiloquiū: et fractio silētiij. Et primo qdē verbū otiosum fm̄ Hiero. est qd sine utilitate loquētis dicit aut audientis. vel fm̄ Grego. qd caret ratione iuste necessitatē: aut intētiōe p̄e utilitatis. Item Hiero. Quorūdam ro loquimur aut nō in opportuno tēpore aut loco: aut nō cōuenit audientibus: toties sermo malus p̄cedit de ore nostro ad destructionē eoz qui audiūt. Consideremus ergo qd loquamur: q: p̄ omni verbo otioso redditur fumus rationē in die iudicij. Mat. xij. xij. q. vlti. c. penul. xxv. dist. §. criminis. ad fi. Per quod. c. dico q̄ etiā de deo nō debēt loqui religiosi tēpore silētiij: q: nō est tēpus opportunum. ps. xxxvij. Obmutui et silētia bonis: q: melio: est obediētia silētiij q̄ sacrificiū tali tēpore: e verbi dei. viij. q. s. scidū. facit etiā ad hoc. xxv. dist. §. criminis. ver. quoties plus loquitur. c. liij. dist. fit recto: in fi. ubi oportune. et ibi. oportunitatē. et. §. pariter. Et huius nō frenantis linguā suam vana est religio. Jaco. i. v. q. v. in loco. r. ibi erit cultus iustitie silētiij. Et q: in cōsiderate loquit. v. q. v. §. sed aliud. Et oia tēpus habent. Eccl. iij. Verba aut scurrilia et turpia nō sunt computanda inter otiosa. Hiero. Qui ob scurrilitatem replicat et cachinnis oia dissoluit. t. v. dist. clericū scurrilem. et aliquid profert turpitudinis: nō otiosi sermonis: s; criminosi reus tenetur. Itē Bemar. Nuge in ore sacerdotis. blasphemie sunt. s; de ad cachinnos mouetur. fediū mouet. Poro detrahente aut detrahentē audire qd hoz dānabilius sit nō facile dixerim. Cachinnos. aris. i. r. deo rides. inde dicit hic cachinnus risus vanus inutilis et dissolutus et derisioius. Vel cachinnus componit a con et cygnus qui est albus vn̄it. p̄pter dētes qui albere videntur in risu dissoluto. et inde dicit hic cachinno. onis. qui risus det dissolutus: irridet. fm̄ Hugui. in deriuationib. l. h. y. f. Dis sermo vanus dicitur spū immūdo p̄fer. Lingue nostre organa sunt spū sancti. fm̄ Amb. Qui loquitur bona verba: est quasi os dei. et q̄ loquit mala verba: est quasi os diaboli. Quāto quis est magis vitiosus: tāto magis dolo qui et audire de virtutib. De frequēti locutione vitio: um quis incidit in vitia: et de frequēti locutione virtutū in virtutes. De malo nō possum dicere quātū est: nec de bono quātū est: q: vtrūq; a nōdis incōprehēnsibile est. Maior virtutis est bñfacere q̄ bñ loqui. Deberet habere hō collū instar grūis: vt quasi p̄ multos nodos trāsiret verbū ante q̄ egredere de ore. ps. c. liij. Lingua mea calamus scribe velociter scribētis. s. spū sancti qui nescit tarda molimina fm̄ Ambro. et legit et no. de peni. di. i. h. is aut. als est sub. c. multiplex. in glos. scriptū. Mat. xij. Vm̄ verbū otiosum qd locuti fuerint hoies reddēt de eo rationē in die iudicij. vbi l. h. y. f. Otiosum aut verbū est: qd mēdat est: qd calū-

niam habet. quidā aut dicit qm̄ et vanū: quale est quod n̄ sum mouet in ordinatū: vel turpe inuercendū. Item fm̄ Grego. Verbū otiosum est si omisissis serijs de rebus frivolis loquamur: et fabulas narremus antiquas. arg. ad hoc xxxvij. di. legat. Et sup illud Eccl. vlti. in fi. dicit glos. q: de verbo igno: at̄er plato iudiciū erit. Lunetra que n̄it adducet in iudiciū. p̄ omni errore siue bonū siue malū sit: et maxime hec sunt caueda in sacerdotibus. Bem. Inter secula res nuge in ore sacerdotis. blasphemie. Nūquid o sacerdos os tuū euangelio cōsecrasti: vnde iā talibus os aperire nō licet: q: est asuefacere sacrilegiū. Labia sacerdotis custodiūt scientiā. Malach. ij. nō spurcā. c. liij. dist. fit recto. Hiero. Beata lingua que nō nouit nisi de diuinis sermone texere. C. B. Sunt aut quidā religiosi qui nō curāt de venialibus: necesse tūmēdā sunt. Aug. J. h. leuia noli cōtere. s. cōtere qm̄ appēdit: ep̄ pauce quā do numeras. Et sup illud Job. xxxij. Nōne ipse considerat vias meas: dicit glos. Sic deus vniuersas vias cōsiderat: sic gressus dinumerat: vt nec minime cogitationes ac tenuissima verba que apud nos vsu vsuerūt. eius iudicio indiscussa remaneant. Sed que ratio p̄t reddi de verbis otiosis: quū ipsa sine ratione dicantur? Bemar. Si p̄terea verbū otiosum est q̄ nullā causam rationabilem habeat: quā rationē reddere poterimus de eo quod est p̄ter rationem? Licet cōfabulari (aiunt) donec pertrāsseat hora: quā tibi ad agendā penitētiā. ad obrimēdā vniā ad acquirēdā gratiā. ad promerēdā gloriā miserario cōditio ris in dulsit. Item timēda sunt ista venialia: ne inter multa venialia scidat aliquod mortale. Eccl. xij. Qui spernit modica: paulatim decidet. Greg. Trāstī grādia: vnde ne obuaris arena. Idē. Si ista minima negligimus: inmensibiliter seducti audacter maiora p̄teram. legit. ij. Regū xvij. q. Abalon p̄pter crines inbecit querat. et Damson abāstis crinibus debilis factus est. Iudicij. xij. Itē venialia obnubilāt d̄paritatem: licet nō erdinq̄at: sicut palmas oculū. Itē q: Aug. dicit q̄ nullū peccatū est ad eueniale: qd nō fiat criminale dū placet. ver. hinc Augu. et vide ibi in glos. i. cuius. xxv. di. §. criminis. sub. c. vniā oratiū. Adde hic qd legit et no. de peni. dist. liij. de quotidianis. glos. Itē Augu. Neceā dimitti nobis volumus que in baptismo dimissa nō dubitamus: s; illa que humane fragilitati q̄nis parua tñ crebra subep̄t: que si collecta p̄tra nos fuerint: ita nos grauabūt et opprimēt: sicut aliquod vniūm grāde peccati. Quid etenim ad naufragiū interest verum vno grandi fluctu nauis operiatur et obuarat: an paulatim subrepens aqua in sentinam per negligētium culpam delicta atq; contempta impleat nauem: atq; submergat de peni. dist. s. tres autem actiones.

Multiloquio etiā cauendū est religiosorū: q: doiem reddit otiosum multiloquiū: et doctū loquiū amabile. Unde quidā p̄s interrogatus quō quis hoibus placere posset. inq̄. Si gesseris optima: et locut' fueris pauca. Eccl. xij. Qui odit loquacitatē: extrinquit malitiā. Eccl. xv. Qui multis vtit verbis: o dit aiām suā. Prouer. b. c. In multiloquio patm̄ nō deerit. qui aut moderat labia sua: p̄uā dētis finus est. Eccl. v. Pauci sunt sermones tui. Eccl. vi. Domnis labor: hominis in ore eius. Etiam multiloquiū bonorū cauendū est. c. liij. dist. fit recto: ad finem. v. q. v. §. sed aliud. ibi. Qui custodit os suum: custodit animam suam. qui autem inconsiderate loquitur: sentiet mala. Turpilio quiūm etiam eis est maxime cauendū. ad Ep̄ph. v. l. b. Aut turpilioquiū. s. ad Cor. xv. Lorum p̄uit bonos mores colloquia mala. Et ideo Laro. Virtutē primā esse putā cōpescere linguā. Bem. Mos est vita in manibus lingue. ideo oī ponēda est custodia: vt nec vitalem edificatiōnem clausura damnet: nec letalis perniciēs liberū foueriatu egressum. Hiero. P̄ius sermo veniat ad lūmā q̄ ad linguam. Eccl. iij. Noli citatus esse in lingua tua. Secūndū Climacum multiloquiū est vane glorie carpeda: